

Arlanda Flygsamlingars Vänner

Oktober 2013

Ansvarig utgivare: Bertil Boberg

Redaktör: Jan Forsgren

Höstmöte lördagen den 16 november!

AFV:s traditionella höstmöte går av stapeln den 16 november kl 1300. Årets föredragshållare är EAA:s ordförande Curt Sandberg, som kommer att berätta om EAA:s historia och utveckling. AFV bjuder på kaffe/te och tillugg. Välkomna!

Det blivande civila Luftfartsmuseet

Som de flesta av er redan vet, så rekommenderade Trafikverkets (TRV) utredare i mars 2013 en etablering vid Arlandastad vid södra infarten av ett civilt Luftfartsmuseum. Dock protesterade flera flyghistoriska organisationer mot denna rekommendation, däribland Svensk Flyghistorisk Förening och Stiftelsen Flygande Veteraner. Båda dessa

rekommenderade istället en flytt av samlingarna till Skavsta, utan att bekymra sig om att fråga AFV om vår ståndpunkt

i denna mycket viktiga fråga.

Det säger sig självt att vi som aktivt jobbar med samlingarna är besvikna på SFF och Stiftelsen Flygande Veteraners hållning. Efter många turer under sommaren och hösten lutar det nu åt att TRV: museiverksamhet från och med 2014-01-01 övertar ägandet av samlingarna från LFV.

Vi kommer att inom överskådlig framtid finnas kvar i befintliga lokaler, där vi funnits sedan 1986, och ingå som en del av TRV:s museer.

Förhoppningen att vi på olika sätt kommer att kunna dra nytta av detta, och då framför allt rörande reklam och möjligheten att sprida kunskap till en större allmänhet än tidigare, och därmed öka det publika intresset för samlingarna.

Jan Forsgren

Arlanda Flygsamlingar

Kontaktinformation:

Öppettider för visning och telefonsamtal helgfria tisdagar, torsdagar kl 10:00 – 15:00

Postadress:

Arlanda Flygsamlingar Vänner,
c/o LFV,

190 45 STOCKHOLM-ARLANDA

Tel: 08-593 600 33

E-post: arlandasamling@telia.com

Hemsida:

www.arlandaflygsamlingar.se

Plusgiro: 352680-3

Organisationsnr: 802411-6561

Besöksadress:

Kabinvägen, Stockholm-Arlanda

Kontaktpersoner:

Bertil Boberg: 070-482 71 28

E-post: bertil.boberg@telia.com

Kurt Ivarsson: 018-380 977

E-post: kurt.ivarsson2@comhem.se

Återvändare och nytillskott

I slutet av mars 2013 fick vi en leverans från Tekniska Museet. Leveransen bestod av den Caravelle-nos, som tidigare visats på den sk 'Flyghyllan'. Nosen är en mock-up, och härrör från början av 1960-talet. Den användes av SAS i samband med inskolning på Caravelle av nya piloter.

Fyra f d Caravelle-skeppare framför nosen. Från vänster till höger; Bengt Bengtsson, Börje Samuelsson, Bengt Gerby och Kurt Ivarsson.

Foto: Jan Forsgren

Erling Carlssons Quickie, SE-XII, anlände den 2 maj. Flygplanet är en deposition, och hämtades av Ulrich Hild samt Sture Holm och hans hustru. Se vidare Ulrichs artikel om den händelserika hämtningen.

Den 11 juni kom Bü 131 SE-AGU äntligen till samlingarna. Flygplanet hade under 25 år hängt i terminalbyggnaden på Midlanda.

Då Midlanda skulle få nya ägare, blev det nödvändigt att hämta hem SE-AGU.

SE-AGU är hemma igen! Från vänster till höger; Niclas Amrén, Håkan Wijkander och Stefan Sandberg.

Foto: Jan Forsgren

Demontering och transport utfördes av Håkan Wijkander, Niclas Amrén och Stefan Sandberg, samtliga från Håtuna Veteranflygförening med vilka AFV har ett etablerat samarbete. AFV vill tacka Håkan, Niclas och Stefan för ett väl utfört arbete. SE-AGU har rengjorts, och förberetts för hopmontering.

Flygplanet kommer inom kort att hängas upp i taket. I detta sammanhang vill vi efterlysa instrumentbrädorna till SE-AGU. Instrumentbrädorna har varit på vift sedan 1980. Om någon av våra medlemmar vet något om detta, kontakta gärna oss.

Jan Forsgren

Tv-inspelningar vid AFV

Under hösten har två tv-inspelningar ägt rum i våra lokaler. Först ut var det amerikanska bolaget CNN, som den 5 september besökte samlingarna för en intervju med Håkan Lans.

Att intervjun skedde vid samlingarna beror på att Håkans gamla Glasair SE-

XGF förvaras här. Formellt sett tillhör SE-XGF Tekniska Museet. Intervjun sändes på CNN veckan därefter som en del i serien *Make, Create, Innovate*, och beräknas ha nått en miljardpublik.

Håkan Lans framför SE-XGF.

Foto: Jan Forsgren

Håkan hade för övrigt vänligheten att signera Glasairen.

Den andra inspelningen skedde den 24 oktober av ett team från Utbildningsradion (UR), vilka arbetar med ett program om Raoul Wallenbergs flygning till Budapest 1944. Interiör- och exteriörscener med

vår Lodestar SE-BZE i centrum spelades in, liksom en scen där Wallenberg stämplar svenska skyddspass. En av AFV:s medlemmar fick i samband med inspelningen 'rycka in' för att agera flygkapten, och senare även som anställd vid svenska legationen i Budapest.

Programmet om Wallenberg ingår i en serie program om händelser och framstående historiska personer som kommer att sändas med början vecka 9 nästa år. Den tänkta målgruppen för programserien, som har arbetsnamnet *Nya Struten*, är elever i mellanstadiet.

Jan Forsgren

Kvartalsredogörelse 1302

20 personer ur frivilliggruppen har under 229 arbetsdagar på helgfria tisdagar och torsdagar utfört nedanstående renoverings- och underhållsarbeten vid Arlanda Flygsamlingar under andra kvartalet 2013:

Projekt 174: N.A.B.9 (Albatros B.IIa) Montering och tillverkning av delar till under- och övervingar jämte förberedelse för tillverkning av skevroder mm pågår

Projekt 176: Klemm KI 35D SE-BHF Restaureringen i princip klar, förutom tillverkning av tätninglistor mellan kropp och vingar

Projekt 178: GV 38 SE-AHD Komplettering av inredningsdetaljer och tillverkning av mallar för påmålning av registreringsbokstäver pågår

Projekt 182 Nord NC 701 SE-KAL Arbetet med rengöring och renovering av de båda motorerna har inletts. Arbetet med att rengöra och renovera stabilisatorn är nästan klart. Arbetet med fenor och roder har inletts. Möjligheter finns att erhålla en nytillverkad glasnos från Tjeckien

Projekt 183 DC-9 simulator och Linktrainer Linktrainern har färdigställt och har även provkörts. Instrumentbräda till Piper PA-28 har kompletterats med pedaler. Vi söker efter en lämplig pilotstol. Vår Caravellenos (mockup) har nu återbördats från Tekniska Museet. Komplettering av inredningsdetaljer pågår.

Projekt 184 Bücker Bü 131 SE-AGU Håtuna Veteranflygsällskap bistod med demontering och transport från Midlanda till Arlanda 2013-06-11. Rengöring har skett, och arbete med hopmontering inför upphängning pågår. Vi söker efter instrumentbrädor och instrument, då dessa saknas sedan tidigt 1980-tal.

Förutom ovannämnda pågår arbete med att registrera modeller, manualer och foton.

Arlanda 2013-07-25

Bertil Boberg

BRUKSANVISNING FÖR FLYTT AV FLYGPLAN

Undertecknad kom den 2 maj att utföra transporten från Skå Edeby till Arlanda av Quickie SE-XII. För den som inte vet vad en Quickie är för typ av flygplan, kan sägas att det är ett ultralätt ensitsigt flygplan som konstruerats av Burt Rutan och Tom Jewett. Prototypen flögs 1977.

När Jan Forsgren tillfrågades om AFV hade möjlighet att ta emot detta flygplan, blev svaret –Javisst! I och med att Barkarby stängdes grundades SE-XII. En möjlig reträttplats var Skå Edeby, dit Quickien flyttats landvägen. Nu föll det sig så att hangaren på Skå bytte ägare, vilket nödvändiggjorde ytterligare en flytt. Då ägaren till Quickien fått mindre tid till flygning, blev deposition av SE-XII hos AFV en lösning.

Frågan blev nu; hur flytta flygplanet till Arlanda? Det hade lämnat Barkarby på ett bilsläp ståendes på högkant med bortmonterad motor. Från brandskottet till stabben mäter Quickien 4,5 meter. Flaket på bilsläpet är ca 0,5 meter över vägbanan. Detta hade som följd att hela ekipaget var högre än vad Transportstyrelsen garanterar som fri passage under viadukter. Ägaren till Quickien hade med en mätlatta valt ut lämplig färdväg, och även noterat förekomsten av grenar och ledningar som måste undvikas eller lyftas på. Det bestämdes att SE-XII skulle hämtas å det snaraste. Motor och cowling hämtades först, medan flygplanet skulle fraktas på lämpligt fordon, där det låga flaket gick att sänka med en dryg decimeter. Höjden var ändå för

stor för att tillåta passage under ett antal viadukter. Tänk, så många viadukter det finns!

Ägaren överlämnade en detaljerad ritning över föreslagen färdväg. Den var till viss hjälp. Jag hade i förväg införskaffat en vägkarta, och ringat in viadukterna från Brommaplan till ARN. Högst medveten om begränsningen i höjdlid, gällde det att undvika så många viadukter som möjligt – helst alla. Till min hjälp hade jag AFV-medlemmen Sture Holm, som skulle köra efter mig och vid behov signalera fri passage, stopp eller val av annan väg. Stures hustru Marie-Louise deltog också. Utan paret Holms medverkan hade färden slutat i totalt fiasko. Efter ett olämpligt vägval inträffade ett mindre trafik kaos i en av Stockholms livligare trafikknutar – den vid Järva krog! Mer än 30 cm saknades för fri passering. Att backa därifrån var bland det värsta som gick att göra under rusningstrafik. Men, både följevagn och lastbil backades! Undrar hur många stockholmsbilister som blev irriterade och svor över oss denna dag. Kanske en och annan även tog en bild med sin iphone eller mobilkameran.

Vi tog oss ut på E 4:an via Kymlingelänken och Kista. Att passera alla dessa vägs skyltar, portaler och hänvisningar utan att krocka med dem får ses som en sagolik tur. Före varje viadukt tändes varningsblinkers. Hastighet ned till närapå stillastående. Avvakta klartecken från följevagn. Det hela gick dessvärre inte helt smärtfritt. Någon viadukt är utförd med lutning. Ingången gick vägen, men halvvägs skrapade stabben i viadukten. Vid framkomst till ARN konstaterades en

skada på fenan om ca 5 x 5 cm. Detta gick inte att undvika, och att backa var omöjligt i den rådande trafiken.

Hela denna resa med ett (1) flygplan som väger 150 kg, belyser svårigheten med att flytta till en annan plats. Alla större flygplan kommer att kräva nedmontering och specialtransport utmed vägar som erbjuder fri passage. Och hur ska det gå till?

Ett Stort tack till Marie-Louise och Sture Holm, samt alla andra som varit behjälpliga vid transport och hantering, före, under och efter. I skrivandets stund inser jag att det finns saker man inte skall inlåta sig i. Som att flytta flygplan, om än så små.

Ulrich Hild